POHÁDKOPIS

PŘÍBĚHY Z NEJKRÁSNĚJŠÍCH MÍST ČECH A MORAVY

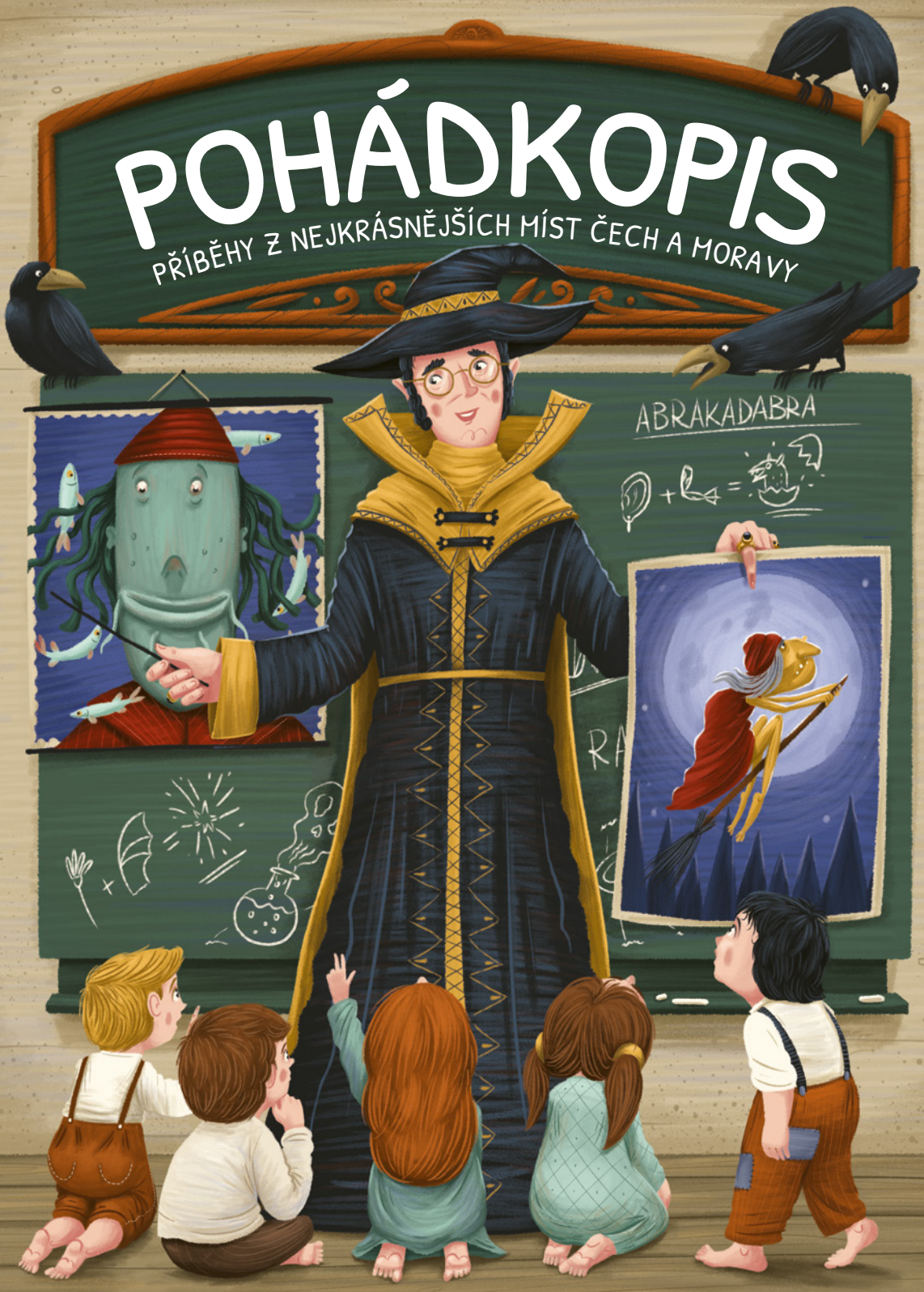

TOMÁŠ SYROVÁTKA

bambook

ILUSTRACE
JAKUB CENKL

POHÁDKOPIS

PŘÍBĚHY Z NEJKRÁSNĚJŠÍCH MÍST ČECH A MORAVY

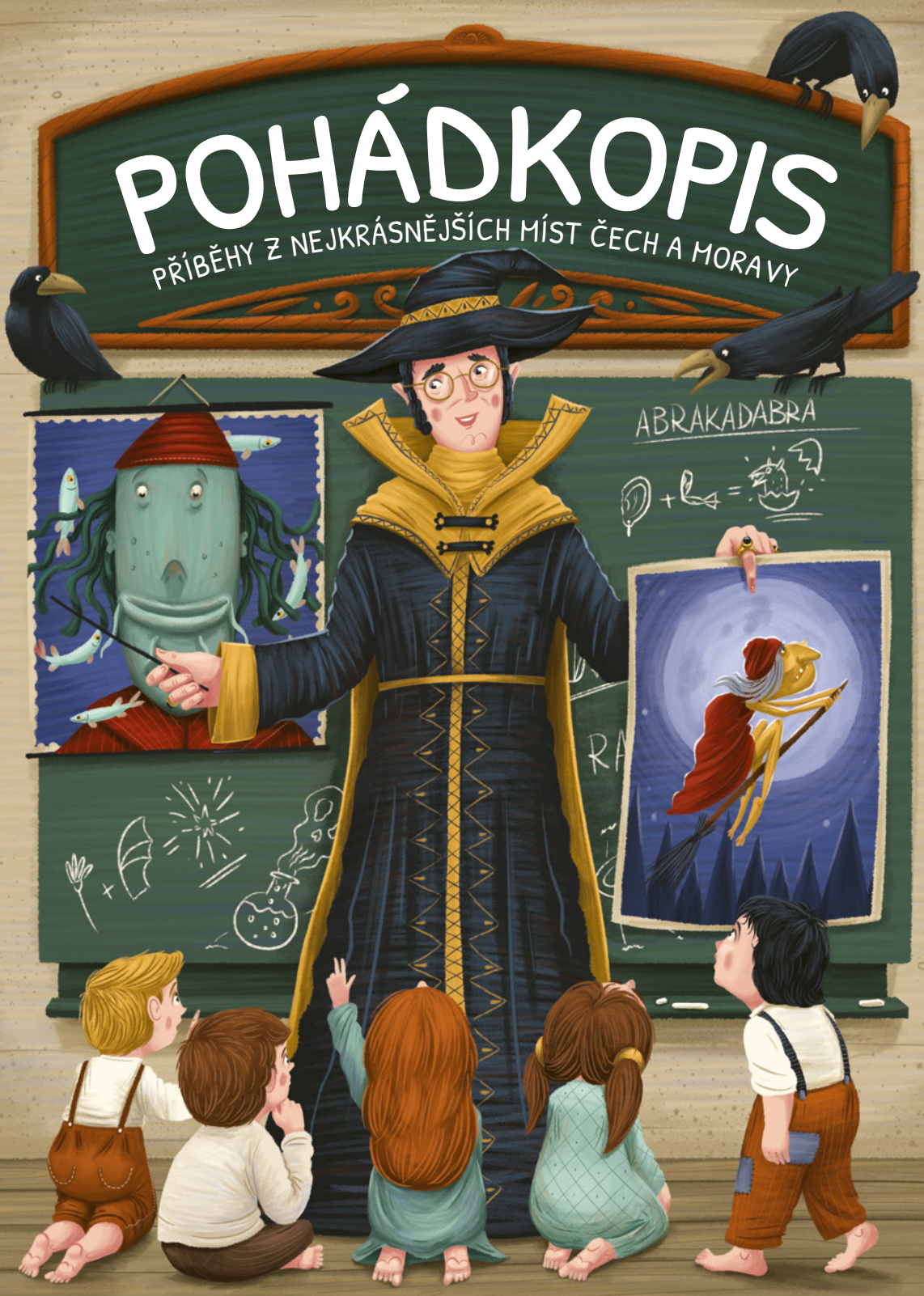

TOMÁŠ SYROVÁTKA

ILUSTRACE
JAKUB CENKL

JEŠTĚ TROŠKU ANEB O BÍLÉM JELENOVI

Kdo z vás nezná zámek ve Žlebech, ať všeho nechá a hned tam běží. Když si pospíší, možná tam ještě potká někoho, kdo tenhle příběh zažil na vlastní kůži.

To bylo tak. Zámecká paní se zámeckým pánem se tuze těšili, až se jim narodí syn. Otec s matkou s ním měli veliké plány. Přáli si, aby byl ještě bohatší než oni, a dali mu podle toho i neskromné jméno Ohromír. Zavolali si sudičky a vyslovili přání. „Dejte, ať vždycky prahne mít víc než má a ať mu nikdy nic není dost!“

Sudičky udělaly, jak si rodiče přáli, a na Žlebech se slavily křtiny a víno teklo proudem.

„Když se připíjí na štěstí, nesmí se šetřit!“ volal rozjařeně pyšný otec.

Uteklo pár let a z novorozeňátka se stal hoch. Zdraví mu zaplaťpánbůh nechybělo. Měl se čile k světu a všude ho bylo

plno. Jenže rodičům moc radosti nedělal. Nevěděli, kam ho schovat, aby ostatním netropil jenom škodu.

Už když byl v kolébce, nedal své matce ani oka zamhouřit. Stále jen plakal a plakal, aby ho kolébala a kolébala. Nemohla chuděra přestat ani na chvilinku. Po celou noc až do rozednění musela stát na nohou a zpívat. Vždy když jí ruka umdlévala únavou a nebožačka na chvíli jen očko zamhouřila, ozval se z peřinek pláč a křik, a ona jako by slyšela: „Ještě trošku, maminko, ještě trošku!“ Musila kolébat a kolébat, jinak se nářek nezastavil.

Když byl hoch větší, nebylo to s ním o moc lehčí. Propadl knihám a do noci stále svítil, až lampa bodala do očí. Chlapec se nad stránkami hlasitě smál a občas vzrušením vykřikl. I když už přečetl stovky, stovky stran, pokaždé jen hlesl „ještě trošku“ a listoval dál. Nikdo si nemohl v klidu zdřímnout.

A takové to s mladým žlebským pánem bylo pořád. Když jej učili jezdit na koni, nedokázal se té kratochvíle v sedle ani na chvíli zříct. Koně málem uštval k smrti, zvíře už nemohlo, ale jezdec chtěl stále dál a rychleji. „Ještě trošku, ještě trošku,“ volal, vlasy mu ve větru vlály, na ržání koně pod sebou nedbal a snad o něm ani nevěděl.

Celé týdny pak musela zmořená kobylka odpočívat. Do kočáru nebylo co zapřáhnout a Ohromírův otec musel všude

pěšky a byl všem ostatním hrabatům pro smích. To všechno jen pro synáčkovo „ještě trošku“.

Ono když se řekne „ještě trošku,“ vypadá to nevinně. Jenže když se k trošce přidá troška, není to málo, ale moc.

Nikdo si s Ohromírem nevěděl rady. Až správce zámku svému pánovi poradil, ať dá kluka na pár dní do kuchyně. „Tam je dřina. Práce ho unaví, a to ho naučí. Přejdou ho roupy. Pak s ním bude k vydržení a přestane rodičům a celému zámku ztrpčovat život.“

Zoufalý zámecký pán svého správce poslechl. Ohromír dostal do ruky vařečku a musel se ohánět. Jenže v kuchyni to brzy dopadlo ještě hůř než obvykle. Mládenci se kuchařská zástěra zalíbila a pustil se s vervou do díla. Aby byla krmě podle jeho gusta, přidával do ní všechno, co našel. Vždy se jen zasmál, zvolal „ještě trošku“ a sypal do hrnců vejce i se skořápkami, ocet lil a sůl po hrstech házel. Špajzy a sklepy zůstaly za chvíli prázdné a jídlo se přitom nedalo pozřít, protože bylo tak kyselé, tak slané a tak sladké a pálivé dohromady, že se všem strávníkům jen vyvalily oči z důlků, ústa se jim křivě rozšklebila, začali se dávit a kuckat a zůstali radši o hladu, než aby polkli něco tak nechutného. A ukuchtit něco kloudného už nebylo z čeho. Ohromír spotřeboval všechny zásoby za jediný den. Na bohatém žlebském zámku se museli spokojit se suchou kůrkou chleba a s kouskem cibule.

„Toho kluka nám byl čert dlužen," šeptalo si služebnictvo. „Kéž by ho ďas vzal!"

Zámecký pán na peklo nevěřil. Ale jisté bylo, že takhle to dál nechat nemohl. Ohromír musel pryč.

I když rodiče svého synka milovali nade vše, nezbylo jim než ho vyhnat. „Jdi! A dokud nepoznáš míru věcí, nevracej se," zvolal pán žlebského zámku, i když mu to srdce trhalo a sotva zamačkával slzy. Nešlo to ale jinak.

„Snad se ve světě napraví," doufali rodiče a ani synkovi nezamávali na rozloučenou, protože nemohli snést pohled na to, jak odchází.

Ohromír bloudil po kraji a všude páchal škodu a odevšad ho vyháněli. Když vstoupil do služby na statku, nejdřív si ho chválili, jak si práci přidává. Ostatní šli dávno spát, ale Ohromír jako by únavu neznal. Dlouho do noci dříví štípal nebo louku kosil. Vždy si řekl „vždyť už jen trošku" a dělal dál, bez úmoru, až bylo vše hotovo.

Jenže když šla kolem ráno žebračka, Ohromír nevěděl, kdy se štědrostí přestat. Rozdával ze statkářova jmění – ještě trošku a ještě trošku. Z žebračky byla za chvíli bohačka a zchudlý statkář Ohromíra vyhnal. Ať už se prý ten hlupák a ničema nevrací.

Ohromír ale neztrácel úsměv z tváře. Pokaždé si řekl, že popojde ještě kousek, už jenom trošku a ještě trošku, až najde

místo, kde nebude všem na obtíž, ale kde ho budou mít rádi a stane se prospěšným a užitečným člověkem.

Pevně věřil, že najde svoje štěstí a putoval a putoval, vždy ušel ještě trošku a ještě trošku, až prochodil křížem krážem dokola celý svět. Všude to ale dopadlo stejně a on nakonec po letech stanul zase před rodným zámkem.

Tehdy poprvé ucítil beznaděj a rozplakal se. Měl své rodiče rád a nechtěl jim způsobit žal a další pohromu.

„Nemohu se vrátit do otcova domu, dokud mě všude nebudou vítat a volat, že mě rádi vidí," umínil si. Protože ale nevěděl, jak toho dosáhnout, táhlo ho to k vyschlému rybníku v podzámčí. Vkročil do bláta a propadal se hloub a hloub.

„Ještě trošku," pronesl, „ještě trošku a bláto mě pohltí a nebudu už světu na obtíž," hořekoval smířen s tím, že už se domů nikdy nepodívá. „Raději se propadnout než způsobit otci a matce další zklamání."

Vtom uviděl na kraji lesa bílého jelena. Jelen byl v rozpuku mládí jako on sám, ale Ohromír mu v očích vyčetl stejnou beznaděj, jakou právě cítil na dně svého srdce. Ten vzácný bílý tvor byl statný a krásný, ale jeho pravá noha se těsně nad kopýtkem nehýbala. Poranil si ji, když běžel hustým lesem a uvízl mezi kamením. Od té doby jen klopýtal, chřadl a život mu přestal chutnat.

„Počkej, počkej, milý jelínku, dovol mi přijít k tobě blíž," zvolal Ohromír a vydrápal se z bahna, které ho už pohltilo od paty až po krk. Jelínek se bál a z posledních sil se snažil odhopsat pryč od blížícího se člověka, který mu naháněl strach.

„No tak, neboj se mě! Slíbím ti, že k tobě nepůjdu blíž, než mi dovolíš. Souhlasíš? Už jen trošku a ještě trošku a ještě trošku a ani o píď dál," uklidňoval Ohromír jelínka a krok po kroku tenčil vzdálenost, která oba dělila, až náhle stanul tak blízko, že se jeden druhého mohli dotknout. Pohladil krásné bílé zvíře po čumáčku a po hlavě a podal mu trochu zelené, šťavnaté trávy. Jeden list a druhý a třetí a ještě trošku a ještě trošku, až se jelenovi navrátily síly a pojal ke svému zachránci důvěru.

Ohromír zvířeti ovázal zraněnou nožku a dlouhé týdny s ním trpělivě chodil na procházky. Každý den šel trošku dál a ještě trošku, až nakonec jelen zvládl i světa lán. Ohromír mu začal do cesty stavět překážky a učil jelínka znovu to, co dávno zapomněl. Skákat přes hory a doly. Každý den přidal větvičku a jelen skákal výš a výš a ještě trošku a ještě trošku, až nakonec Ohromíra ani nepotřeboval a odběhl do lesa zdravý, jako býval kdysi.

Ohromír ho už nikdy nespatřil. Neplakal ale pro to rozloučení. Ta němá tvář mu pomohla najít sebe sama. Ohromír chodil světem a léčil všechny lidi, nad kterými už i báby kořenářky

lámaly hůl. Našel totiž ten nejúčinnější recept ze všech: „Když můžeš aspoň trošku, tak můžeš. A troška k trošce je tak moc, že víc ani nemůže být."

Na svých toulkách cizími neznámými kraji uzdravil tolik lidí, že se o jeho skutcích doslechli i doma, na zámku ve Žlebech. Rodiče ta zvěst tak hřála u srdce, že si o synových zázracích nechávali vyprávět stále znovu od začátku a ještě trošku a ještě trošku. Povídání o Ohromírovi bylo nakonec tak dlouhé, že nemělo konce a nejspíš si ho tam nedovyprávěli dodnes.

Když se do Žlebů vypravíš, možná že konec pohádky na vlastní uši zaslechneš. Že nevíš, jak se k zámku dostaneš? Snadno! Stačí jít rovnou za nosem a pak ještě trošku dál a ještě trošku a ještě trošku a pak už budeš tam.

O TŘECH TULÁCÍCH A JEJICH HLUBOKÉ PŘI

Kousek od Františkových Lázní najdeš vesnici, co se jmenuje Nový Drahov. Ten, kdo mi tuhle historku vyprávěl, ale slyšel, že dřív se tomu místu říkalo Trhanov. Prý proto, že se tu o ohně scházeli tři otrhaní tuláci. Neměli nikam namířeno, a tak se z dlouhé chvíle pustili do sporu, co že je prý na světě nejhlubší?

Tulák, co si říkal Eman, býval v mládí studnařem. Tvrdil, že nejhlubší na světě je studna, kterou vykopal kousek odtud. Ta studna u města Aš byla prý tak hluboká, že sahala, kam až oko dohlédne. Co kam až oko dohlédne… Kam až ucho doslechne! Když do ní člověk hodil kamínek, vůbec ho neslyšel dopadnout, tak byla hluboká ta studna, co vykopal. Eman se nadmul pýchou. „Ta moje studna je na světě nejhlubší, na tom trvám!“ a zkřížil si ruce na prsou na znamení toho, že debata pro něj skončila.

Jenže tulák Hans, co se tvářil jako veliký světák, tvrdil, že to teda ani náhodou. „Já to musím vědět, hlupáci, protože já míval největší povoznictví v okrese. Projezdil jsem kraj křížem krážem, poznal jsem tu každý kámen, skalisko i stéblo trávy, to vám povídám. Kdo by měl líp než já vědět, co je na světě nejhlubší?“

„A co je teda podle tebe nejhlubší, když ne moje studna?“ vyzvídal uraženě Eman.

„Pomalu! Nač ten spěch? Každá pořádná historka musí mít úvod čili předehru neboli ouverturu.“

„Tak spusť, ať to mám za sebou!“ pobídl ho Eman a poslouchal, protože Hans měl na vypravování očividně talent.

„To bylo tak,“ stoupl si Hans jako herec a jeho hluboký hlas zněl lesem tak mocně, že mu odpovědělo hned několik jelenů. „Jak jsem tak jezdil se svými povozy, narazil jsem tady kousek odtud na obrovský močál. Místní se tudy báli jezdit, že prý se tam snadno zapadne a člověk by se mohl i utopit, říkali. Jenže objíždět ty mokřady, to byla pořádná oklika. A čas jsou, jak známo, peníze.

Tak jsem sebral kuráž a namířil si to přímo do bažin. No čvachtalo to, kola se propadala, co vám mám povídat, ale nakonec jsem cestu našel. A protože jsem měl za ušima, dělal jsem si celou dobu značky, takže příště už jsem jel najisto.

Věděl jsem, kudy kam, ale nikdo jiný kromě mě by přes bažiny neprojel!“

„Moc se nevytahuj a radši nám konečně řekni, co je teda podle tebe na světě nejhlubší? Ten močál?“ namítal Eman. „A jak to víš? Copak do močálu je vidět jako do studny? Močál, to je samá rašelina a bahno, na dno nikdo nevidí, tak jak můžeš tvrdit, že močál je hlubší než moje studna?“

„Protože jak jsem tak přes ten močál jezdil, občas mi do něj něco spadlo. Tu pytel zrní. Tu židle. Pak stůl nebo celá almara. A všechno tam zahučelo, po ničem ani stopy.“

„To je toho! Já pořád nevím, proč si myslíš, že by měl být zrovna ten tvůj močál hlubší než moje studna?“

„Protože jednou jsem jel zase takhle do bažin a najednou koukám, že nevím, kudy kam. Les, co tam stával, zmizel.“

„Tak ho asi pokáceli dřevorubci, ne?“ hádal Eman.

„Kdepak! Dřevorubci, ti se tam báli jít, aby se neutopili. Povídám vám, že stromy spolkl močál. Celý les v těch bažinách zmizel. Není na světě nic hlubšího než zrádná slať, co se do ní může propadnout třeba půlka světa! To říkám já!“

„A já říkám, že moje studna je mnohem hlubší,“ trval na své verzi Eman.

„Tak kdo nás rozsoudí?“ vyhrkl navztekaně Hans.

„Já.“

Teprve teď si oba tuláci vzpomněli, že mezi nimi sedí ještě jeden do party. Tichý a nenápadný Vincent.

„Ani studna, ani močál, řekl bych."

„To jsme zvědaví, s čím se na nás vytasíš," smáli se zbylí dva jako jeden muž.

„Já už vím. Ty jsi z nás nejchudší, takže máš nejhloubš do kapsy, co? Díra v tvojí kapse je na světě nejhlubší," smáli se mu a nebrali ho vážně. Jenže Vincent se dal stejně do vypravování.

„To bylo kdysi, když vypukla veliká vojna. Která to byla, to už jsem zapomněl. Ale ono je to jedno. Vojna jako vojna, každá je stejně zlá. Tehdy tu krajem pochodovalo vojsko za vojskem. Sem a tam. A jeden kaprál, co mu došli vojáci, nechal pochytat místní mládence, dal jim vojenský kabát a flintu a že prý budou mašírovat, kam jim přikáže. Odvedli si s sebou i učitelovic synka Tondu."

„A měl ten Tonda milou?" zeptal se Eman. „Ta se pro něj musela hodně naplakat. To si dovedu představit, muselo to být slzí, že by se nevešly do mojí studně."

„Co do studně, nevešly by se ani do močálu, nemám pravdu?" přidal se Hans.

„Nemáte pravdu ani jeden," odbyl je Vincent a pokračoval. „Ta dívenka – jmenovala se Františka – neplakala vůbec. Věděla, že by jí to stejně nepomohlo, protože vojáci na slzy nedají. Ale

dala se do pochodu a vojska dohnala. A co že prý by si kaprál přál, aby Tondu pustil? Kaprál ho samozřejmě pustit nechtěl, ale jen tak Františku odmítnout? To by se připravil o zlou zábavu. Tak si na ni vymýšlel nejhorší úkoly, co ho napadly. Musela chodit po žhavém uhlí, bosá se na vrchol nejvyšší hory škrábat a potom holýma rukama sůl ze skály dobývat. Všechno to vykonala, a protože kaprál byl zvyklý řvát a všechny ty úkoly vykřičel do světa, takže o nich všichni vojáci věděli, nezbylo mu než slib dodržet a Tondu propustit. Jinak by všichni viděli, že jeho slovo neplatí."

„A co ten Tonda na to? Jak se Františce odvděčil?" ptali se tuláci.

„Tonda ji objal a řekl: Do konce života ti nepřestanu děkovat, Františko. Přes žhavé uhlí chodit, na horu se bosá škrábat a sůl rukama dobývat? Jak jsi to všechno dokázala?

Snadno, odpověděla ona, to láska mi dávala sílu, protože láska je bezedná, láska je ze všeho na světě nejhlubší!"

Eman s Hansem na chvíli ztichli, protože nevěděli, co říct. Pak jim ale otrnulo a začali se hádat znova.

„To neplatí, protože moje studna se dá změřit. Ale láska? Ta se změřit nedá."

„Láska možná hory přenáší, říká se to, ale močál, ten je dokáže spolykat, a to láska ne."

Rozešli se a svůj spor nerozhodli. Každý byl přesvědčen o své pravdě. Vydali se každý jiným směrem a staly se jim moc zvláštní věci. Eman zamířil ke studni, aby se pokochal dílem, co na něj byl tak pyšný. Jenže zjistil, že dům vedle studny vyhořel a studna zarostla. Ten pohled nemohl snést a dal se do kopání. A ejhle, našel spoustu cenných věcí, co při požáru do studny spadly a už je nikdo nevyndal.

„To mám ale štěstí. Díky ti, studno!“ zvolal. „Přece jen jsem měl pravdu, studna je studna.“

To Hans na tom byl podobně. Taky se chtěl utvrdit v tom, co hlásal, a tak se po letech zase zatoulal směrem k močálům. Zabloudil a málem se utopil. Ale vždycky se dokázal za něco zachytit a vytáhnout se z bahna. Najednou kouká, něco ho tlačí v botě. Vyzul ji a vykřikl: „No ne! Drahokam nad drahokamy. Díky ti, bažino, nad tebe není!“

A Vincent? Ten šel jen tak, nazdařbůh. Zdálo se mu, že slyší něčí pláč. Prodral se mlázím a uviděl dívku, sirotka. Nikoho neměla. Ti dva si padli do oka a žili spolu šťastně až do smrti.

Každý holt v životě najde to, čemu věří. Eman vyhrabal ze studny jmění, Hans vytáhl z bažin poklad a Vincent potkal velikou lásku.

NEVYDAŘENÁ VEČEŘE

Byly tři. Říkaly si madam de Romadour, slečna Coco Béchamel a dona Chardonna. Kdo ty tři samotářské dámy vlastně byly? To brzy pochopíš…

„Co je tohle za divnou adresu?“ divil se pošťák ve městě Mšeně, když na obálce četl DORUČIT KE SMOLNÉ BOROVICI, KDE JE LES NEJTEMNĚJŠÍ.

„A to je jako kde?“ drbal se bezradný doručovatel za uchem. „Přece nebudu běhat po stráních nazdařbůh, jednou jsem státní zaměstnanec, a ne pometlo…“

Už už chtěl dopis zařadit mezi nedoručitelné, ale pak mu zvědavost nedala. Poodlepil obálku, až vznikla škvírka, a četl:

KOCOUR SE MI ZABĚHNUL, DO SLETU PŘI ÚPLŇKU DALEKO A JÁ NEMÁM S KÝM SI POPOVÍDAT. TAK MĚ NAPADLO, ŽE BYCH SE K TOBĚ POZVALA NA VEČEŘI. NĚCO SI NA SEBE SPÍCHNU A PŘILETÍM V NEDĚLI.

TVOJE COCO BÉCHAMEL

Pošťák nevěřil svým očím. Četl psaní znovu a znovu a mumlal si: „Adresa někde v lesích… úplněk… zaběhlý kocour… přiletím v neděli… Aby si to tak psaly dvě čarodějky," polekal se. A protože by si ty ženštiny, co vládnou kouzly, nerad rozhněval, spěchal s dopisem k lesu.

Když došel tak hluboko, až mu bylo úzko u srdce, usoudil, že už je asi na správné adrese, nechal list pod kamenem u nejbližší borovice a upaloval zpátky k městu, ani se neohlédl.

Už byl dávno ten tam, když madam de Romadour dočetla dopis a spráskla ruce. „Neděle za rohem, Coco přiletí co nevidět a já mám všude nepořádek!"

Na nic nečekala a začala uklízet, jak to tak čarodějnice a maminky dělávají, když hrozí nečekaná návštěva. A stejně jako všechny maminky, i madam de Romadour přitom ledacos zašantročila. Když se chtěla dát do vaření, zjistila, že nemůže najít kuchařku.

„Ukuchtím z hlavy," mávla rukou a oblékla si zástěru.

Jenže taková čarodějka, ta vaří jen výjimečně. Většinou míchá jen kouzelné lektvary a všelijakou čarodějnickou tinkturu. V tom je zběhlá. Ve vaření večeře ale neměla madam de Romadour praxi. Není divu, že se jí to popletlo. Místo petrželky hodila do hrnce kouzelnou bylinu a kam měla nakrájet cibulku, nasypala muší křidýlka.

Návštěva se nestačila divit, když tak o neděli seděla nad talíři. Ne že by slečně Coco Béchamel nechutnalo. Dala si dokonce přidat, až jí byly její nové šaty těsné. Jenže ty následky! Večeře na talíři vypadala neškodně, ale působila jako sérum neviditelnosti. Kouzlo zaúčinkovalo za pár minut. Slečna Coco Béchamel zmizela i se svou róbou podle poslední módy. Nezbylo po ní vůbec nic. I pára nad hrncem byla viditelnější než ona.

Na příštím sletu neseděly u ohně čarodějky tři, ale už jenom dvě. Madam de Romadour a dona Chardonna. Po slečně Coco Béchamel jako by se slehla zem. Byla to záhada!

„Kde ta holka jenom vězí?“ povzdechla si dona Chardonna starostlivě.

„Viď? Kde jenom může být?“ dělala madam de Romadour jako by nic a o své nevydařené večeři neřekla radši ani slovo. Kdo by se taky na jejím místě chlubil takovou lapálií? Zmizení čarodějnice, to byla vážná věc.

A co hůř, ve dvou se na sletu nepovídalo tak dobře jako ve třech. Řeč vázla a nad ohýnkem vládlo smutné ticho.

„Vždyť já bývala docela společenská,“ povzdychla si Chardonna. „A jak jsem se uměla veselit. A podívej se na nás teď! Dvě samotářky z nás jsou. Ty se nevoníš, Romadourko, a já si nemám ani s kým přiťuknout, jak je rok dlouhý. Ach!“

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy ***Pohádkopis*.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.